

Regio Noordoost Brabant

Jaarrekening 2016

Regio NOB

Jaarrekening 2016

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
RAPPORT	
Algemene gegevens	3
Jaarverslag	5
JAARREKENING	
Balans per 31 december 2016	6
Staat van baten en lasten over 2016	8
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	9
Toelichting op de balans per 31 december 2016	10
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	14
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2016	15
OVERIGE GEGEVENS	
Voorstel bestemming exploitatieresultaat boekjaar	18
Controleverklaring	18
BIJLAGEN	
Verhouding organisatie- en programmakosten tot de bijdragen	19

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Regio Noordoost Brabant 's-Hertogenbosch

1. Algemene gegevens

Zakelijke gegevens van de stichting

Statutaire naam	Niet van toepassing
Handelsnaam	Regio NOB
Bedrijfsadres	Onderwijsboulevard 222
Bedrijfstype	Subsidieverlening
Kamer van Koophandel	Niet van toepassing

Activiteiten van de Regio

De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordoost-Brabant.

De regio tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- de ontwikkeling van projecten en programma's;
- het stimuleren van economische samenwerking en innovatie;
- de actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen;
- het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium;
- het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en ondernemingen;
- alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling.

In 2016 heeft de Regio het programmabeheer van de volgende subsidieprogramma's verzorgd: REAP Noordoost Brabant 2012-2016 en Streeknetwerken 2012-2016 alsmede de Provinciale regeling "Economie en Innovatie 2016"

Vaststelling jaarrekening vorig boekjaar

Door de regio is over het jaar 2015 een jaarrekening opgesteld.

Hierbij heeft accountantskantoor EY op 5 september 2016 een controleverklaring afgegeven. Deze is door het bestuur goedgekeurd.

Belastingen

De regio heeft geen rechtspersoonlijkheid en wordt daarom zelf niet aangeslagen voor belastingen.

Personeel

De regio heeft geen eigen personeel in dienst. Alle personeel wordt ingehuurd.
Over het boekjaar 2016 betroffen dit:

	FTE
Regiodirecteur	0,8
Subsidieprogramma's	0,8
Financieel beheer	0,1
Secretariaat	2,4
Communicatie	1,2

Daarnaast wordt via detachering van partners in de regio kostenloos personeel beschikbaar gesteld.
Deze zijn niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

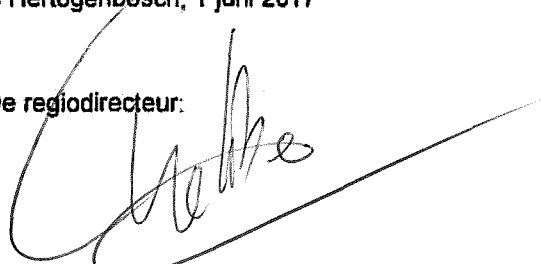
**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

JAARVERSLAG

De regio heeft een afzonderlijk jaarverslag over 2016, dat ten kantore ter inzage ligt.

's Hertogenbosch, 1 juni 2017

De regiodirecteur:

Regio Noordoost Brabant

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(Na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
ACTIVA		
Vlottende activa		
Te vorderen bedragen inzake subsidies	760.424	409.500
Overlopende activa	<u>317.366</u>	<u>148.168</u>
	<u><u>1.077.790</u></u>	<u><u>557.668</u></u>
Vordering op penvoerder		
Omzetbelasting onder BCF regeling	394.101	462.702
Rekening courant	<u>937.675</u>	<u>1.160.428</u>
	<u><u>1.331.776</u></u>	<u><u>1.623.130</u></u>
TOTAAL ACTIVA	<u><u>2.409.566</u></u>	<u><u>2.180.798</u></u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
PASSIVA		
Eigen vermogen (Beschikbaar voor doelstellingen)		
Overige reserve	3.303	-90.106
Bestemmingsreserve	330.000	
Exploitatieresultaat	-	-
	<u>333.303</u>	<u>-90.106</u>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	18.316	-
Verplichtingen uit hoofde van subsidieprogramma's	1.667.540	1.955.940
Overige kortlopende schulden	390.407	314.964
	<u>2.076.263</u>	<u>2.270.904</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>2.409.566</u>	<u>2.180.798</u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€
Baten		
Bijdragen regiopartners	1.985.382	1.765.761
Bijdragen Provincie	372.124	470.010
Overige bijdragen	29.035	119.810
Vrijval REAP en Streeknetwerken	827.470	-
	<u>3.214.010</u>	<u>2.355.581</u>
Lasten		
Regio	779.810	596.366
REAP	783.673	716.213
Streeknetwerken	221.118	223.807
AgriFood Capital	1.006.000	1.351.093
	<u>2.790.601</u>	<u>2.887.478</u>
		-
OPERATIONEEL RESULTAAT	<u>423.409</u>	<u>-531.898</u>
Financiële baten en lasten	-	-
RESULTAAT	<u>423.409</u>	<u>-531.898</u>
RESULTAAT BESTEMMING		
Toevoeging Overige reserves	-93.409	25.898
Toevoeging Bestemmingsreserve	-330.000	506.000
RESULTAAT NA BESTEMMING	<u>-</u>	<u>-</u>

Regio Noordoost Brabant s-Hertogenbosch

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de door de regio gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals hierna beschreven. De jaarrekening is opgesteld naar de grondslag van historische kostprijs.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele voorzieningen voor mogelijke oninbaarheid.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Baten

De in de staat van baten en lasten vermelde baten bestaan voornamelijk uit ontvangen subsidies, bijdragen van overheidsinstanties en overige baten.

De bijdrage van de regiopartners voor de regio activiteiten wordt verantwoord als bate in het jaar van ontvangst. De baten voor de subsidieprogramma's voor zover daar concrete uitgaven voor zijn gedaan.

Lasten

De lasten bestaan uit zowel kosten van het programmamanagement als uit kosten van verstrekte subsidies. De lasten zijn bepaald op basis van historische uitgaafprijzen en zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar zijn in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verantwoording subsidiestromen

Vanuit de provincie Noord-Brabant zijn diverse subsidies voor verschillende programma's toegezegd aan de Regio, die programma's beslaan veelal meerdere jaren. De subsidiebaten van de provincie zijn daarom ook onderverdeeld in jaarlagen. In elk kalenderjaar wordt de betreffende jaarlaag als vordering verantwoord, waarop de daadwerkelijk ontvangen bedragen worden afgeboekt. Bij subsidieverlening van de Regio aan een project wordt de gehele subsidietoezegging als verplichting geboekt, die vervolgens naar rato van de (financiële) voortgang van een project als bate wordt verantwoord. De door de regio gesubsidieerde projecten moeten regelmatig rapporteren over hun financiële voortgang.

Vrijval

Aan het einde van de subsidiabele termijn van de Provinciale toezeggingen wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de realisatie bepaald welk subsidiebedrag gedeclareerd kan worden bij de Provincie. Indien de bijdrage hoger is dan de tot ultimo boekjaar als gerealiseerd verantwoorde bijdragen, valt het verschil vrij ten gunste van de regio. De bijdragen door de regio aan de Provinciale subsidieprogramma's vallen vrij voor zover daartegenover nog geen verplichtingen jegens derden zijn aangegaan en voor zover de gedane toezeggingen niet gedekt kunnen worden uit het Provinciale deel van de subsidie.

Resultaatbestemming

Het resultaat voor bestemming betreft het reguliere resultaat op basis van bovenstaande grondslagen. In de staat van baten en lasten is aanvullend de resultaatbestemming weergegeven. Het resultaat na bestemming betreft het resultaat na mutatie van de resultaatbestemming in het vermogen.

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Activa

VLOTTENDE ACTIVA

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overige vorderingen	31-12-2016	31-12-2015
Te vorderen bedragen ihkv REAP 2012-2015	25.000	25.000
Te vorderen bedragen ihkv Streeknetwerken 2013-2016	384.498	384.500
Te vorderen bedragen ihkv Subsidieregeling Economie en Innovatie	350.926	
Overlopende activa	<u>317.366</u>	<u>148.168</u>
	<u>1.077.790</u>	<u>557.668</u>

Vordering op penvoerder	31-12-2016	31-12-2015
Te ontvangen Partners BTW compensatie	394.101	462.702
Rekeningen-courant 's Hertogenbosch inz Regio	-474.638	-339.509
Rekeningen-courant 's Hertogenbosch inz Streeknetwerken	643.533	606.686
Rekeningen-courant 's Hertogenbosch inz REAP	768.780	893.252
	<u>1.331.776</u>	<u>1.623.130</u>

De geldmiddelen zijn beschikbaar voor de doelstellingen van de regio en worden beheerd door de Gemeente 's-Hertogenbosch

Passiva

EIGEN VERMOGEN	2016	2015
Overige reserves		
De reserves van de regio worden aangewend voor de doeleinden van de regio		
Het verloop van de reserve is als volgt:		
Saldo per 1 januari	-90.106	-64.208
Toevoeging resultaat 2016	93.409	
Onttrekkingen (resultaat 2015)		-25.898
Saldo per 31 december	<u>3.303</u>	<u>-90.106</u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Bestemmingsreserve	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Het verloop van de reserve is als volgt:		
Saldo per 1 januari	0	506.000
Leisure Ontwikkelfonds 2017	100.000	0
Leisure Ontwikkelfonds 2018	100.000	0
Energieagenda	30.000	0
We are food 2018	100.000	
Onttrekkingen Agrifood Capital	<u>0</u>	<u>-506.000</u>
Saldo per 31 december	<u>330.000</u>	<u>0</u>

Het bestuur heeft besloten het resultaat te bestemmen voor de bovengenoemde doelen.

De reservering voor het leisure ontwikkelfonds is bedoeld voor een bijdrage in de door Provincie Noordbrabant uitgevoerde subsidieregeling.

De reservering voor de energieagenda is bestemd voor de uitvoering van maatregelen voortvloeiend uit de Energieagenda.

De reservering voor We are Food 2018 betreft de bijdrage van de regio voor de uitvoering van dit event in 2018.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Crediteuren	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Crediteuren volgens aanwezige saldijst per 31 december	<u>18.316</u>	<u>-</u>
Kortlopende schulden		
Nog te realiseren REAP 2012-2015	0	641.492
Verplichtingen uit hoofde van verleende subsidies REAP 2012-2015	596.550	497.048
Nog te realiseren Streeknetwerken 2012-2015	0	408.299
Verplichtingen uit hoofde van verleende subsidies Streeknetwerken	720.065	409.102
Nog te realiseren Subsidieregeling Economie & Innovatie	<u>350.926</u>	<u>0</u>
Totaal schulden uit hoofde van subsidieprogramma's	<u>1.667.540</u>	<u>1.955.940</u>
Te veel ontvangen bijdragen Waterschappen over 2013 en 2014	0	70.000
Overige kortlopende schulden	<u>390.407</u>	<u>244.964</u>
	<u>390.407</u>	<u>314.964</u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

REAP

Voor het REAP 2012-2015 door de provincie Noord-Brabant subsidies toegezegd

	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>Totaal</u>
Uitvoeringskosten programma	69.079	74.137	27.706	170.921
Projectkosten	276.316	296.547	110.822	683.686
Totaal toegezegd door de Provincie	<u>345.395</u>	<u>370.684</u>	<u>138.528</u>	<u>854.607</u>
Verplichtingen jegens derden	385.573	779.352	510.999	1.675.924
Budget beheerskosten programma	<u>69.079</u>	<u>74.137</u>	<u>27.706</u>	<u>170.921</u>
Totaal gerealiseerd voor het REAP	<u>454.652</u>	<u>853.489</u>	<u>538.704</u>	<u>1.846.845</u>
Toegezegd door de Provincie	345.395	370.684	138.528	854.607
Toegezegd door de Regio	<u>109.257</u>	<u>482.805</u>	<u>400.176</u>	<u>992.238</u>
Nog te realiseren	0	0	0	0
Verplicht jegens derden	411.972	791.234	510.999	1.714.205
Vrijval in 2016	-26.399	-11.882	0	-38.281
Betaalde voorschotten	<u>280.111</u>	<u>543.546</u>	<u>255.718</u>	<u>1.079.375</u>
Resterende verplichting	<u>105.462</u>	<u>235.806</u>	<u>255.281</u>	<u>596.550</u>

De afrekening over de subsidiejaren 2012 en 2013 is in 2016 ingediend bij de Provincie

Op 30 juni 2016 is het REAP programma beëindigd. De realisatie op het programma in de nog

af te rekenen jaren '14 - '15 - '16 resulteert in een volledige realisatie van de toegezegde .

Provinciale bijdrage. De niet aan derden toegekende middelen vallen daarom vrij ten gunste van de Regio.

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

STREEKNETWERKEN

Voor het streeknetwerkenprogramma 2013-2016 zijn door de Provincie Noord-Brabant subsidies toegezegd.

	<u>2012-2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>Totaal</u>
Uitvoeringskosten programma	91.500	50.000	25.000	166.500
Projectkosten	<u>366.000</u>	<u>200.000</u>	<u>100.000</u>	<u>666.000</u>
Totaal toegezegd door de Provincie	457.500	250.000	125.000	832.500
Verplichtingen jegens derden	400.712	386.953	517.006	1.304.671
Budget beheerskosten programma	<u>91.500</u>	<u>50.000</u>	<u>25.000</u>	<u>166.500</u>
Totaal gerealiseerd voor het programma	492.212	436.953	542.006	1.471.171
Toegezegd door de Provincie	457.500	250.000	125.000	832.500
Toegezegd door de Regio	<u>34.712</u>	<u>186.953</u>	<u>417.006</u>	<u>638.671</u>
Nog te realiseren	0	0	0	0
Verplicht jegens derden	642.068	425.601	517.006	1.584.675
Vrijval in 2016	-241.356	-38.648	0	-280.004
Betaalde voorschotten	<u>363.014</u>	<u>156.914</u>	<u>64.679</u>	<u>584.607</u>
Resterende verplichting	37.698	230.039	452.327	720.065

De toezegging van de Provincie wordt over de jaren toegerekend naar rato van de looptijd.

De Provincie zegt de subsidie ineens toe, over meerdere jaren.

Op 30 juni 2016 is het programma Streeknetwerken beëindigd. De realisatie op het programma in de nog af te rekenen jaren 2012 - 2016 resulteert in een volledige realisatie van de toegezegde

Provinciale bijdrage. De niet aan derden toegekende middelen vallen daarom vrij ten gunste van de Regio.

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

SUBSIDIEREGELING ECONOMIE EN INNOVATIE 2016

Voor het programma Economie en Innovatie 2016 zijn door de Provincie Noord-Brabant subsidies toegezegd. De regio verstrekt subsidies op grond van deze regeling in mandaat van de Provincie Noord Brabant aan derden.

	<u>2016</u>	<u>Totaal</u>
Verplichtingen jegens derden	0	0
Toegezegd door de Provincie	350.926	350.926
Toegezegd door de Regio	<u>0</u>	<u>0</u>
Nog te realiseren	350.926	350.926
Verplicht jegens derden	0	0
Vrijval in 2016	0	0
Betaalde voorschotten	<u>0</u>	<u>0</u>
Resterende verplichting	0	0

Dit programma is in december 2016 van start gegaan. Er zijn in 2016 nog geen subsidies toegezegd aan derden. De regio zal ook een budget ter beschikking stellen. Over het bedrag is in 2016 nog geen besluit genomen.

Het budget voor de uitvoeringskosten bedraagt € 63.420,-- en is onvoorwaardelijke en onafhankelijk van de realisatie van het programma. Deze opbrengsten worden naar tijdsgelang als opbrengsten verantwoord.

OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Doorbelasting kosten financieel beheer gemeente 's Hertogenbosch	0	25.000
Nog te ontvangen facturen	352.683	193.464
Nog te betalen accountantskosten	37.724	26.500
	<u>390.407</u>	<u>244.964</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichting en activa

Er is een verplichting uit hoofde van een huurovereenkomst tot en met 31-12-2016. Deze bedraagt € 67.760 per jaar exclusief servicekosten.

Deze huurovereenkomst is voor 2017 onder dezelfde voorwaarden verlengd voor 8 werkplekken tegen een totaalbedrag van € 64.640 exclusief BTW en servicekosten.

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Baten		
Dekking Regio		
Bijdrage regiopartners	1.613.258	1.365.751
Overige baten	29.035	119.810
Correctie bijdrage Waterschappen	0	-70.000
	<u>1.642.293</u>	<u>1.415.561</u>
Dekking REAP		
Bijdrage provincie	286.775	358.106
Bijdrage regiopartners	286.775	358.106
Bijdrage derden	0	0
Vrijval REAP programma	598.641	0
	<u>1.172.191</u>	<u>716.213</u>
Dekking Streeknetwerken		
Bijdrage provincie	85.349	111.904
Bijdrage regiopartners	85.349	111.904
Bijdrage derden	0	0
Vrijval Streeknetwerken	228.829	0
	<u>399.526</u>	<u>223.807</u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

Lasten	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Kosten Regio		
Regiodirecteur	110.556	96.562
Secretariaat	36.014	80.585
Medewerker PR	35.235	100.618
PR, communicatie	32.303	39.774
Financieel beheer gem den Bosch	24.200	25.000
Accountantskosten	37.840	22.536
Huisvesting	40.541	65.862
Bijeenkomsten en representatie	16.734	5.475
Algemene kosten	80.543	108.175
Projectkosten	480.141	343.891
Door te belasten aan derden	0	-20.214
Door te belasten aan REAP	-57.149	-87.043
Door te belasten aan Streeknetwerken	-57.149	-56.900
Door te belasten aan Agrifood Capital	0	-127.954
	<u>779.810</u>	<u>596.366</u>

Ten opzichte van 2015 zijn in 2016 de doorbelaste kosten aan derden en de gecompenseerde BTW direct op de kostenposten in mindering gebracht, waardoor er een beter inzicht ontstaat in de werkelijke kosten van de regio.

REAP

Kosten programmabureau	57.149	87.043
Projectuitgaven	<u>726.524</u>	<u>629.170</u>
	<u>783.673</u>	<u>716.213</u>

Streeknetwerken

Kosten programmabureau	57.149	56.900
Projectuitgaven	<u>163.969</u>	<u>166.907</u>
	<u>221.118</u>	<u>223.807</u>

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

Agrifood Capital	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Kosten uit hoofde overeenkomst Agrifood Capital B.V.	1.217.260	1.655.212
BTW-compensatie	<u>-211.260</u>	<u>-304.119</u>
	<u>1.006.000</u>	<u>1.351.093</u>

De bedragen zijn allemaal inclusief BTW. De BTW wordt door de regiopartners gecompenseerd bij het BTW compensatiefonds en vervolgens weer ter beschikking gesteld aan de regio.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke baten	0	0
Rentelasten en soortgelijke lasten	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>0</u>	<u>0</u>

's Hertogenbosch, 1 juni 2017

De regiodirecteur:

Regio Noordoost Brabant

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel bestemming operationeel resultaat boekjaar

In de toelichting op de staat van baten en lasten is aangegeven op welke wijze het resultaat wordt verdeeld naar de bestemmingsreserve.

Controleverklaring

Verklaring over de in de jaarrekening opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens;
- bijlage verhouding organisatie- en programmakosten.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals uiteengezet in de toelichting op pagina 9 in de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het samenwerkingsverband in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het samenwerkingsverband haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het samenwerkingsverband;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het samenwerkingsverband haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 1 juni 2017

Ernst & Young Accountants LLP

drs C.E. Hilckmann-Winkel RA

Openbaarmaking van controleverklaringen

1 Condities

De machtiging om de controleverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities:

- ▶ Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- ▶ De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het ten behoeve van de algemene vergadering uit te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte jaarrekening wordt opgenomen.
- ▶ De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het bij het handelsregister te deponeren verslag, mits de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt.
- ▶ De voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening waarin op grond van artikel 2:397 BW vereenvoudigingen zijn aangebracht, dient te zijn ontleend aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening. Een concept van deze voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening dient aan ons ter inzage te worden gegeven.
- ▶ De controleverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gelijktijdig elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- ▶ Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de controleverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Raad van commissarissen en raad van bestuur

De accountant zendt zijn controleverklaring doorgaans aan de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Dit is in overeenstemming met Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat in artikel 393 onder meer zegt: "De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring". "De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan de raad van commissarissen en aan het bestuur."

2.2 Algemene vergadering

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan na uitdrukkelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel aan een zodanige kring van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen. Verspreiding onder aandeelhouders c.q. leden valt ook onder dit begrip openbaar maken, zodat voor het opnemen van de controleverklaring in het verslag dat aan de algemene vergadering wordt uitgebracht machtiging van de accountant nodig is.

2.3 Controleverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in het verslag waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de controleverklaring betrekking heeft. Deze conditie stoelt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan tezamen met de verantwoording waarop die verklaring betrekking heeft. De accountant zal ook altijd de overige inhoud van het verslag willen zien, omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum controleverklaring en algemene vergadering

Aandacht dient geschonken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de controleverklaring en de datum van de algemene vergadering waarin omtrent de vaststelling van de jaarrekening wordt beslist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dient namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de controleverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd.

Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountant te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de controleverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met de leiding en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Handelsregister

De jaarrekening wordt (bij onder titel 9 BW2 vallende rechtspersonen samen met het jaarverslag en de overige gegevens) overgelegd aan de algemene vergadering. De algemene vergadering beslist over de vaststelling van de jaarrekening. Pas na de vaststelling van de jaarrekening door de algemene vergadering is sprake van een vennootschappelijke jaarrekening. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. Aan de vennootschappelijke jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de controleverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde controleverklaring. Het is de vennootschappelijke jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens bij het handelsregister wordt openbaar gemaakt. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de controleverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt, kan de controleverklaring worden toegevoegd aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening en bij tijdige deponering van het verslag ten kantore van het handelsregister als onderdeel van dit verslag worden openbaar gemaakt.

2.6 Openbaarmaking op andere wijze

De jaarrekening kan ook worden openbaar gemaakt op andere wijze dan door deponering bij het handelsregister. De controleverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volledige jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening openbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enigerlei door de accountant gegeven mededeling wordt openbaar gemaakt, tenzij:

- a. hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is; of
- b. op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan.

Indien niet de volledige jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk. Bij het opnemen van de jaarrekening en de controleverklaring op internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat.

2.7 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountant nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere jaarstukken is gedeponeerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is dus opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.8 Gebeurtenissen na de algemene vergadering

Indien na de vaststelling van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet niettemin de bij de vastgestelde jaarrekening afgegeven controleverklaring worden gehandhaafd, evenals de bij het handelsregister neergelegde controleverklaring. In dat geval dient de rechtspersoon over deze feiten en omstandigheden een mededeling bij het handelsregister te deponeren, voorzien van een controleverklaring. Ook in deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

**Regio Noordoost Brabant
s-Hertogenbosch**

BIJLAGEN

Verhouding organisatie- en programmakosten

In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de verhouding in de overheadkosten 2016

	<u>2016</u>	<u>2015</u>	
Regiodirecteur	110.556	96.562	
Werk regiodirecteur voor projecten	82.917-	72.422-	
Secretariaat	36.014	80.585	
Medewerker PR	35.235	100.618	
PR, communicatie	32.303	39.774	
Financieel beheer gem den Bosch	24.200	25.000	
Accountantskosten	37.840	22.536	
Projectmanagers	-	-	
Huisvesting	40.541	65.862	
Bijeenkomsten en representatie	16.734	5.475	
Algemene kosten	80.543	108.175	
Door te belasten aan derden	-	20.214-	
Door te belasten aan REAP	57.149-	87.043-	
Door te belasten aan Streeknetwerken	57.149-	56.900-	
Door te belasten aan Agrifood Capital	-	127.954-	
Totaal uitvoeringskosten voor de regio	<u>216.752</u>	<u>277.033</u>	A
Kosten programmabureau REAP	57.149	87.043	
Kosten programmabureau Streeknetwerken	57.149	56.900	
Exploitatiekosten Agrifood Capital	-	-	
Totaal programmakosten voor de regio	<u>114.297</u>	<u>143.943</u>	B
Totaal inzet regiopartners voor de regio	1.985.382	1.765.761	C
Totaal inzet Provincie	372.124	470.010	
Totaal overige bijdragen	29.035	119.810	C
Totaal bijdragen	<u>2.386.540</u>	<u>2.355.581</u>	D
Percentage bijdrage gebruikt voor uitvoering (A+B)/D	13,87%	17,87%	
Percentage bijdrage gebruikt voor uitvoering regio (A/C)	10,76%	14,69%	